

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้ให้ความหมายของการศึกษาไว้ว่าเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และมีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยมีหลักการในกระบวนการเรียนรู้นั้น ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับ การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพ กฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม และของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง (ราชกิจจานุเบกษา, 2542 : 2 ; ราชกิจจานุเบกษา, 2553 : 5) และได้กำหนดแนวการจัดการศึกษาไว้ว่า ในการจัดกระบวนการเรียนรู้นั้น ให้สถานศึกษาและหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องดำเนินการ จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัด ของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้ สอดคล้องกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และ

มีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและ
 ผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ และ
 จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือ กับบิดามารดา
 ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ โดยให้
 สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาจากพัฒนาการ ของผู้เรียน ความประพฤติ การ
 สังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการ
 สอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษาด้วย (ราชกิจจานุเบกษา. 2542 :
 5 ; ราชกิจจานุเบกษา. 2553 : 3)

ดังนั้นเพื่อให้บรรลุจุดหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ดังกล่าว
 กระทรวง ศึกษาธิการ จึงกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
 ขึ้น เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ที่เป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย
 ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครอง
 ตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมีความรู้ และทักษะพื้นฐาน
 เจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาคือ การประกอบอาชีพ และการศึกษาดลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียน
 เป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ
 เช่นเดียวกัน (โกวิท ประมวลพดกฤษ์. 2552 : 3) โดยมีจุดมุ่งหมายพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มี
 ปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาคือและประกอบอาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรม และ
 ค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของ
 พระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การมีความรู้
 ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต การมี
 สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุนทรีย์ และรักการออกกำลังกาย การมีความรักชาติ มี
 จิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบ
 ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและ
 ภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้าง
 สิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข โดยกำหนดคุณลักษณะอันพึง
 ประสงค์ 8 ประการประกอบด้วย 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่
 เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย และ 8) มีจิตสาธารณะ
 นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้สถานศึกษากำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติม ได้ตามความ

เหมาะสมในบริบทของโรงเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล โดยคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยีและภาษาต่างประเทศ ซึ่งในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้จะระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้ ปฏิบัติได้มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน

นอกจากนี้หลักสูตรดังกล่าว ยังได้กำหนดให้มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข แบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ และโรงเรียนที่เปิดทำการสอนในระดับชั้นอนุบาลยังใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ซึ่งได้กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเพื่อมุ่งให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยกำหนดมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนี้คือ 1) ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี 2) กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน 3) มีสุขภาพจิตดี และมีความสุข 4) มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม 5) ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว และรักการออกกำลังกาย 6) ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย 7) รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย 8) อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข 9) ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย 10) มีความสามารถในการคิดและการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสมกับวัย 11) มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ และ 12) มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้ (กรมวิชาการ. 2546 : 31)

สืบเนื่องจากปัญหาเด็กและเยาวชนเป็นปัญหาหนึ่งที่เกิดขึ้นจากความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน ซึ่งจากการรายงานสถานการณ์เด็กและเยาวชนไทย ปี 2547-2549 พบว่า เด็กและเยาวชนไทย 23 ล้านคน พ่อหรือแม่เลี้ยงลูกคนเดียว ร้อยละ 1.3 ปัญหาด้านการศึกษา ออกกลางคัน 94,124 คน อายุ 6-7 ปี อ่าน เขียนไม่ได้ 1.7 ล้านคน

อายุ 6-24 ปี ไม่อยู่ในโรงเรียน 6.9 ล้านคน นอกจากนี้ ภาพรวมความรู้ต่ำกว่ามาตรฐานของ เอเชีย ด้านสุขภาพ มีปัญหาสุขภาพจิต 25,871 คน ดิเคอเอคส์ 38,279 คน กำพรัจาก เอคส์ 85,663 คน อุทการณ ล่วงละเมิดทางเพศ 2,151 คน เรร้อน 16,000 คน พิการ 69,797 คน แรงงานเด็ก 1 ล้านคน กระทำผิดกฎหมาย 27,174 คน ไร้สัญชาติ 93,000 คน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2550 : 7) และจากการรายงานของ สำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เพื่อใช้เป็นกรอบกำหนดทิศทาง และยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศปัจจุบัน ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2559) พบว่ายังมีปัญหา ด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย ด้านคุณภาพการศึกษาและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของเด็กวัย เรียน ผลผลิตภายในวัยแรงงาน ด้านสุขภาพ และผลการพัฒนาตามช่วงวัย พบว่า กลุ่มวัยเด็ก ระดับเซาว์ปัญญา มีค่าเฉลี่ยลดลงจาก 91 เป็น 88 ในช่วงปี 2540 - 2552 ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยที่ องค์การอนามัยโลกกำหนดไว้ที่ 90 - 110 เด็กอายุ 0 - 5 ปี ที่มีพัฒนาการสมวัย มีสัดส่วนลดลง จากร้อยละ 72 เหลือเพียงร้อยละ 67 ขณะเดียวกันยังมีภาวะโภชนาการเกินและโรคอ้วนจาก พฤติกรรมการบริโภคที่ไม่เหมาะสม โดยในปี 2549 เด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี มีภาวะโภชนาการเกิน ถึงร้อยละ 10.6 และคาดว่าอีก 10 ปีข้างหน้า 1 ใน 5 ของเด็กปฐมวัยจะเป็น โรคอ้วน ส่วนเด็กวัย เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าร้อยละ 50 และมาตรฐานความสามารถของผู้เรียนยังได้ คะแนนต่ำในเรื่องการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ มีวิจารณ์ญาณ และคิดสร้างสรรค์ นอกจากนี้ ยังมี แนวโน้มที่มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ส่งผลให้เกิดปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นเพิ่มสูงขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2554 : 29) ทั้งนี้เพราะ สภาพสังคมในยุคปัจจุบัน เป็นยุคของความเร็วและความล้ำสมัยของเทคโนโลยีการสื่อสาร ความหลากหลายทางเชื้อชาติ วัฒนธรรม การหล่อหลอมความคิดและความเชื่อของกลุ่มคน ที่บุคคลในสังคมจะต้องได้รับการมีวิถีชีวิตยุคใหม่อย่างมีวิจารณ์ญาณ ซึ่งจากสภาพสังคมที่ เปลี่ยนแปลงอย่างมากนี้เอง ได้ส่งผลกระทบต่อเด็กวัยเรียน ทั้งการดำเนินชีวิตท่ามกลาง กระแสเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลง และความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการศึกษาต่อ ของบุตร หลาน ตลอดจนการเผชิญสิ่งชั่วร้ายหรือตัวแบบที่ไม่เหมาะสมต่าง ๆ รอบตัว ก่อให้เกิดปัญหา เด็กและเยาวชนอย่างมากทั้งปัญหาด้านการปรับตัว ปัญหาด้านอารมณ์และจิตใจ ปัญหา สุขภาพ ปัญหาความรุนแรง ปัญหาเด็กติดเกม ปัญหายาเสพติด ปัญหาทางเพศ ฯลฯ โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนที่มีทักษะชีวิตต่ำ ขาดภูมิคุ้มกันทางสังคมที่ดี (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2555 : 1)

จากสถานการณ์ปัญหาเด็กและเยาวชนที่กล่าวถึงข้างต้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 และโรงเรียนซึ่งเป็นองค์กรหลักในการจัดและส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ประชากรในวัยเรียนอย่างทั่วถึง มีความตระหนักและเล็งเห็นความสำคัญที่จะต้องแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยกำหนดเป็นนโยบาย กลยุทธ์ จุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับตามหลักสูตรและส่งเสริมความสามารถด้านเทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ ปลูกฝังคุณธรรม ความสำนึกในความเป็นชาติไทยและวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ขยายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึง และลดความเหลื่อมล้ำ ผู้เรียนได้รับโอกาสในการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1. 2554 ก : 5) ครูจึงต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพให้ผู้เรียนมีทักษะชีวิตเป็นภูมิคุ้มกัน ให้รอดพ้นจากการครอบงำความคิดของสื่อเทคโนโลยี และตั้งรับต่อการก้าวรุกรุกทางสังคมอย่างรู้เท่าทัน

ขบวนการลูกเสือ (Scout Movement) เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนในทุกด้านได้เป็นอย่างดี เป็นการศึกษาในรูปแบบหนึ่ง ซึ่งมุ่งพัฒนาผู้เรียนทั้งทางร่างกาย สติปัญญา จิตใจ และศีลธรรม เพื่อให้เป็นบุคคลที่มีความประพฤติดีงาม ไม่กระทำความให้เป็นปัญหาต่อสังคม และดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความหมายและมีคุณค่า ซึ่งมีรูปแบบที่ชัดเจน เป็นกิจกรรมที่ยอมรับกันทั่วโลก ซึ่งถือว่าเป็นกิจกรรมสำคัญยิ่งของการศึกษาของชาติแขนงหนึ่ง และเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมนักเรียนในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองตามศักยภาพ เป็นผู้ที่มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย สร้างจิตสำนึกอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ครูและผู้บริหารควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนและส่งเสริม สนับสนุนอย่างจริงจัง จัดให้มีความต่อเนื่อง เพราะการพัฒนาในด้านคุณธรรม จริยธรรม ระเบียบวินัยจำเป็นจะต้องได้รับการฝึกฝนอย่างต่อเนื่องจึงจะเกิดเป็นนิสัยและควรเริ่มตั้งแต่เด็ก ๆ ดังนั้นเด็กในระดับชั้นอนุบาล (4-6 ขวบ) ก็ควรที่จะได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนในรูปแบบ วิธีการ ที่เป็นการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ระเบียบ วินัย ด้วยขบวนการลูกเสือเช่นเดียวกัน จากการสำรวจของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ด้านปัญหาของเด็กระดับอนุบาล (3- 5 ขวบ) พบว่า ปัญหาที่พบมากที่สุดของเด็กในวันนี้คือ 1) ขี้อาย 2) คือเอาแต่ใจ 3) ขี้เกียจ ไม่รับผิดชอบ 4) ขยับตา 5) กรีดร้อง ดิ้น (กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. 2548 : 123) ซึ่งปัญหาเหล่านี้สามารถแก้ไขได้ ด้วยขบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบลูกเสือ เพราะเป็นการเน้นให้เด็กมีระเบียบวินัย มีความ

รับผิดชอบและกล้าแสดงออกอยู่แล้ว และกิจกรรมลูกเสือบางประการ โดยเฉพาะลูกเสือสำรอง ก็มีความสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นอนุบาลหลายกิจกรรมซึ่งสามารถ นำมาบูรณาการเข้าด้วยกันได้ เช่น กิจกรรมกลางแจ้ง กิจกรรมวงกลม กิจกรรมการเล่น เกม การร้องเพลง การเล่านิทาน เป็นต้น หากมีการประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมแล้ว น่าจะเป็น กิจกรรมที่พัฒนาเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ต่อกิจการลูกเสือ ในสมัยพลเอก มานะ รัตนโกเศศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้ กล่าวถึงนโยบายที่จะต้องปฏิบัติการลูกเสือ ในการประชุมสภาลูกเสือแห่งชาติ ครั้งที่ 25 เมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2532 ความตอนหนึ่งว่า "...มีความจำเป็นที่จะต้องให้ทุกคนในโรงเรียนเป็น ลูกเสือทุกคน ตั้งแต่อนุบาลจนจบการศึกษาภาคบังคับถึงอุดมศึกษา โดยให้ทุกโรงเรียนจัดการ เรียนการสอนลูกเสือ เนตรนารี โดยวิธีการลูกเสือ คือ เรียนด้วยการกระทำ วางแผนการสอน วิชาลูกเสือ ให้มีมาตรฐานอย่างเด่นชัด เช่น การเรียนด้วยการปฏิบัติจริง ผู้บริหารต้องสอดคล้อง เป็นพิเศษ..." (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2535 : 158) ซึ่งแสดงถึง ความสำคัญของขบวนการลูกเสือจนถึงมีนโยบายให้จัดการเรียนการสอนในระดับชั้นอนุบาล ได้ จากการประชุมคณะกรรมการลูกเสือเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2554 ณ ห้องประชุมจัมปาศรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดมศึกษา มหาสารคาม เขต 1 มีข้อเสนอให้จัดกิจกรรมลูกเสือในระดับชั้นอนุบาลสำหรับโรงเรียน ใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ที่ประชุมมีมติให้ความ เห็นชอบตามข้อเสนอดังกล่าวข้างต้น กอปรกับคณะกรรมการฯ ได้เล็งเห็นถึงประโยชน์ของ กิจกรรมลูกเสือต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ระเบียบวินัยให้กับนักเรียน และมี ข้อเสนอแนะว่าควรมีการศึกษาหารูปแบบ แนวทาง และกิจกรรมที่เหมาะสมก่อนนำมาใช้ใน สถานศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดมศึกษามหาสารคาม เขต 1. 2554 ก : 10)

จากเหตุผล ความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน มีหน้าที่ บริหารจัดการงานวิชาการซึ่งเป็นงานหลัก จึงมีความสนใจในการบูรณาการ การจัดการกิจกรรม การเรียนการสอนลูกเสือระดับชั้นอนุบาลขึ้น เพื่อช่วยให้ครูผู้สอนระดับชั้นอนุบาลได้แผนการ บูรณาการการจัดกิจกรรมลูกเสือระดับชั้นอนุบาล ไปใช้ในการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม ส่งผลให้นักเรียนได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย สติปัญญา จิตใจและศีลธรรม ให้เป็นพลเมืองดี มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ และช่วยสร้างสรรค์สังคมให้เกิดความสามัคคี และมีความ เจริญก้าวหน้าต่อไป โดยการศึกษา สักระยะเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การศึกษา ดูงาน เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมลูกเสือระดับชั้นอนุบาล ศึกษาหลักสูตร หลักการ วิธีการ

วัตถุประสงค์ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สารการเรียนรู้ แนวปฏิบัติต่าง ๆ ของ ลูกเสือและการเรียนการสอนในระดับชั้นอนุบาล ตลอดจนการวัดผลประเมินผล เพื่อนำไปสู่ การสร้าง การนำไปทดลองใช้ และการประเมินผลแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ การจัดกิจกรรมลูกเสือระดับชั้นอนุบาล เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนระดับชั้นอนุบาล ด้านต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพในโอกาสต่อไป

คำถามการวิจัย

1. การสร้างแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ การจัดกิจกรรมลูกเสือ ระดับชั้นอนุบาล มีความเหมาะสม และมีความเป็นไปได้เพียงใด
2. การทดลองใช้แผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ การจัดกิจกรรมลูกเสือ ระดับชั้นอนุบาล มีความเหมาะสมหรือไม่ นักเรียนได้รับการพัฒนาด้านต่าง ๆ มากน้อย เพียงใด
3. ผลการประเมินแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ การจัดกิจกรรมลูกเสือ ระดับชั้นอนุบาล มีความถูกต้อง และประโยชน์มากน้อยเพียงใด

วัตถุประสงค์การวิจัย

การบูรณาการการจัดกิจกรรมลูกเสือระดับชั้นอนุบาล สำหรับโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ด้วยกระบวนการวิจัยเชิง ปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อสร้างแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ การจัดกิจกรรมลูกเสือ ระดับชั้นอนุบาล สำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต 1 ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
2. เพื่อทดลองใช้แผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ การจัดกิจกรรมลูกเสือ ระดับชั้นอนุบาล สำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต 1 ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
3. เพื่อประเมินแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ การจัดกิจกรรมลูกเสือ ระดับชั้นอนุบาล สำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต 1 ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบูรณาการการจัดกิจกรรมลูกเสือระดับชั้นอนุบาล สำหรับโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ด้วยกระบวนการวิจัย
เชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มีขอบเขตการวิจัยดังนี้

1. ชั้นการสร้างแผนการประสานการแบบบูรณาการ การจัดกิจกรรมลูกเสือ
ระดับชั้นอนุบาล

1.1 เนื้อหาการวิจัย

1.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กและรูปแบบการจัด
ประสานการระดับชั้นอนุบาล ได้แก่ ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการระดับอนุบาล (4-6 ปี)
หลักการจัดการศึกษาระดับอนุบาล เช่น Montessori, Project Approach, Whole
Language, Waldorf Neo-Heumanist และ Storyline Approach หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย
พ.ศ. 2546 การจัดประสานการแบบบูรณาการ

1.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือ ได้แก่
กิจกรรมการเรียนการสอน หลักสูตร และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับลูกเสือสำรอง พระราชบัญญัติ
ลูกเสือ พ.ศ. 2551 ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ

1.1.3 การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ

1.1.4 การศึกษาดูงาน

1.2 ตัวแปร

1.2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การเตรียมการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ การ
ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการการศึกษาดูงานและการสร้างแผนการจัดประสานการแบบบูรณาการ
การจัดกิจกรรมลูกเสือระดับชั้นอนุบาล

1.2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

- 1) ผลการเตรียมการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการและการศึกษาดูงาน
- 2) ผลการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ
- 3) ผลการศึกษาดูงาน
- 4) ผลการสร้างแผนการจัดประสานการแบบบูรณาการ การจัด

กิจกรรมลูกเสื่อด้านความเหมาะสม และความเป็นไปได้

1.3 แหล่งข้อมูล ได้แก่

1.3.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ (Workshop)

ประกอบด้วย

1) ผู้วิจัย และกลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 9 คน ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติผู้ที่จะเป็นผู้ร่วมวิจัย เพื่อให้มีความเหมาะสม คือ ผู้บริหาร โรงเรียน และกลุ่มที่เป็นครูผู้สอนระดับชั้นอนุบาล ซึ่งจะต้องมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ ดังนี้

1.1) เป็นครูผู้สอน ระดับชั้นอนุบาล 1-2 มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี

1.2) เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรม มี

ประสบการณ์ สนับสนุนกิจกรรมระดับชั้นอนุบาลหรือกิจกรรมของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ

และได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง สังคมและเพื่อนร่วมงาน

1.3) เป็นผู้ที่ไม่ศึกษาอบรม แสวงหาความรู้ พัฒนาตนเองอยู่เสมอ

1.4) เป็นครูชำนาญการพิเศษหรือผู้ที่มีความเข้าใจในระเบียบ

วิธีการแสวงหาองค์ความรู้ตามวิธีการวิจัย

1.5) เป็นผู้ที่มีความอดทน ขยันหมั่นเพียร ไม่ย่อท้อต่อปัญหา

อุปสรรคต่าง ๆ เกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการบูรณาการ การจัดกิจกรรมลูกเสือระดับชั้น

อนุบาล

2) กลุ่มวิทยากร ที่ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ทำการคัดเลือกมาเพื่อทำหน้าที่เป็นวิทยากรในการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติของกลุ่มผู้ที่เป็นวิทยากรในการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ โดยมีคุณสมบัติตามข้อใดข้อหนึ่งดังต่อไปนี้

2.1) เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะและประสบการณ์ในเรื่องการจัดกิจกรรมลูกเสือเป็นอย่างดี

2.2) เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะและประสบการณ์ในเรื่องหลักสูตร และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนระดับชั้นอนุบาล

2.3) เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะและประสบการณ์เป็นที่ยอมรับในสังคม และมีประสบการณ์ในการเป็นวิทยากรให้การฝึกอบรมเป็นอย่างดี

รวมกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ทั้งสิ้น

จำนวน 12 คน

1.3.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการศึกษาคุณภาพ ได้แก่ ผู้วิจัย และกลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 9 คน

1.3.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ การจัดกิจกรรมลูกเสือระดับชั้นอนุบาล คือ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน

1.4 ระยะเวลา

เดือนเมษายน 2555 ถึง เดือนพฤษภาคม 2555

2. ขั้นตอนการใช้แผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ การจัดกิจกรรมลูกเสือระดับชั้นอนุบาล

2.1 เนื้อหาการวิจัย ได้แก่

2.1.1 แผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ การจัดกิจกรรมลูกเสือระดับชั้นอนุบาล

2.1.2 การพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของนักเรียนระดับชั้นอนุบาล เหมาะสมกับวัย ตามมาตรฐานคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ ตามแนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านคุณภาพผู้เรียน ดังนี้คือ

- 1) มาตรฐานที่ 1 เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย
- 2) มาตรฐานที่ 2 เด็กมีพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ
- 3) มาตรฐานที่ 3 เด็กมีพัฒนาการด้านสังคม
- 4) มาตรฐานที่ 4 เด็กมีพัฒนาการด้านสติปัญญา

2.1.3 การนิเทศภายใน

2.2 ตัวแปร

2.2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ แผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ การจัดกิจกรรมลูกเสือระดับชั้นอนุบาล

2.2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

1) ผลการทดลองใช้แผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ การจัดกิจกรรมลูกเสือระดับชั้นอนุบาล

2) นักเรียนระดับชั้นอนุบาลมีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ เหมาะสมกับวัย ตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

2.3 แหล่งข้อมูล ได้แก่ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการทดลองใช้แผนการจัด
 ประสบการณ์แบบบูรณาการ การจัดกิจกรรมลูกเสือระดับชั้นอนุบาล ได้แก่ ผู้วิจัยและกลุ่มผู้
 ร่วมวิจัย จำนวน 9 คน และนักเรียนระดับชั้นอนุบาล 1 และอนุบาล 2 โรงเรียนบ้านบรือ
 (บรือราษฎร์ผดุง) ปีการศึกษา 2555 จำนวน 152 คน รวมทั้งสิ้น 161 คน

2.4 ระยะเวลา

เดือน มิถุนายน 2555 ถึง เดือน มีนาคม 2556

3. ขั้นประเมินแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ การจัดกิจกรรมลูกเสือ
 ระดับชั้นอนุบาล

3.1 เนื้อหาการวิจัย ได้แก่ การประเมินแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณา
 การ การจัดกิจกรรมลูกเสือระดับชั้นอนุบาล ด้านความถูกต้อง และประโยชน์การนำไปใช้

3.2 ตัวแปร

3.2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ แบบประเมินแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณา
 การ การจัดกิจกรรมลูกเสือระดับชั้นอนุบาล

3.2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลการประเมินแผนการจัดประสบการณ์แบบ
 บูรณาการ การจัดกิจกรรมลูกเสือระดับชั้นอนุบาล ด้านความถูกต้อง และประโยชน์การ
 นำไปใช้

3.3 แหล่งข้อมูล ได้แก่ กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 8 คน ประเมินด้านความ
 ถูกต้อง ด้านประโยชน์การนำไปใช้

3.4 ระยะเวลา เดือน มีนาคม 2556

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การสอนแบบบูรณาการ หมายถึง การจัดการเรียนรู้โดยใช้ความรู้ ความเข้าใจ
 และทักษะในวิชาต่าง ๆ มากกว่าหนึ่งวิชาขึ้นไป เพื่อแก้ปัญหาหรือแสวงหาความรู้ ความเข้าใจ
 เรื่องใดเรื่องหนึ่งทำให้ผู้เรียนได้ประยุกต์ใช้ความคิด และสภาวะ ความสามารถ และทักษะ
 ต่าง ๆ ในเวลาเดียวกัน ทำให้ได้รับความรู้ ความเข้าใจลักษณะองค์รวม

2. กิจกรรมลูกเสือระดับอนุบาล หมายถึง การนำวิธีการแนวปฏิบัติ สาระการ
 เรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือสำรอง เช่น การจัดให้มีกิจกรรมที่สนุกสนาน
 ดึงดูดความสนใจ การบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น การใช้ระบบหมู่ การจัดกิจกรรมกลางแจ้ง
 การเล่นเพื่อบริหารร่างกาย (เกมต่าง ๆ) การร้องเพลง การแสดง การทำแกรนด์ฮาวล์ พิธีเปิด-

ปีงบประมาณ มาประยุกต์ใช้กับกิจกรรมประจำวันของการจัดการเรียนการสอนชั้นอนุบาล ซึ่งประกอบด้วย 1) กิจกรรมการเคลื่อนไหว 2) กิจกรรมเสรี (เล่นตามมุม) 3) กิจกรรมสร้างสรรค์ 4) กิจกรรมเสริมประสบการณ์ 5) กิจกรรมกลางแจ้ง 6) เกมการศึกษา เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ และสาระการเรียนรู้ลูกเสือระดับชั้นอนุบาล

3. วัตถุประสงค์กิจกรรมลูกเสือระดับชั้นอนุบาล หมายถึง ความต้องการให้นักเรียนระดับอนุบาล มีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล ตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนี้คือ 1) ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี 2) กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน 3) มีสุขภาพจิตดี และมีความสุข 4) มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม 5) ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว และรักการออกกำลังกาย 6) ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย 7) รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย 8) อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข 9) ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย 10) มีความสามารถในการคิดและการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสมกับวัย 11) มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ และ 12) มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้ ตามสาระการเรียนรู้ลูกเสือระดับชั้นอนุบาล

4. สาระการเรียนรู้ลูกเสือระดับชั้นอนุบาล หมายถึง การบูรณาการเนื้อหาตามหลักสูตรลูกเสือสำรองกับการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย เพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือระดับชั้นอนุบาล เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ของแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ การจัดกิจกรรมลูกเสือระดับชั้นอนุบาล ได้แก่ 1) ระเบียบแถวเบื้องต้น 2) การทำความเคารพ 3) การเปิดประชุมกองแบบลูกเสือสำรอง และการทำแกรนด์ยาว 4) คติพจน์ กฎ และคำปฎิญาณตน 5) ธงชาติ ความหมาย และเพลงเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์ 6) มารยาทและวัฒนธรรมไทย 7) อนามัยส่วนตัว 8) ความสามารถในการเชิงทักษะ 9) การสำรวจ 10) การค้นหาธรรมชาติ 11) ความปลอดภัยและการปฐมพยาบาล 12) การบริการ 13) งานฝีมือ งานศิลปะ งานประดิษฐ์ 14) การสัมผัส 15) กิจกรรมกลางแจ้ง 16) การบันเทิง นันทนาการ เพลง การเคลื่อนไหว 17) การเดินทาง ไกลการรู้จักการสังเกต 18) ปฏิบัติการแสดงเย็บ

5. แผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการการจัดกิจกรรมลูกเสือระดับชั้นอนุบาล หมายถึง การกำหนดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามสาระการเรียนรู้ลูกเสือระดับชั้นอนุบาล ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมลูกเสือระดับชั้นอนุบาล สื่อ/อุปกรณ์การสอน และวัดผลประเมินผล เพื่อนำมาใช้ให้นักเรียนมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เหมาะสมกับวัย

6. กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบร่วมมือหรือแบบอิสระ (Emancipator Action Research) ที่ผู้วิจัยมีส่วนร่วมในการวิจัย กับผู้ร่วมวิจัยในลักษณะเป็นความร่วมมือ (Collaboration) ที่ทั้งผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยต่างมีสถานะเท่าเทียมกัน (Equally) ในการร่วมกันคิด ปฏิบัติ สังเกตผล และสะท้อนผล เป็นทั้งการทำวิจัย การบริหาร การพัฒนา และการทำงานเพื่อการแก้ปัญหาในเวลาเดียวกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบูรณาการการจัดกิจกรรมลูกเสือระดับชั้นอนุบาล สำหรับ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยนำเสนอกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

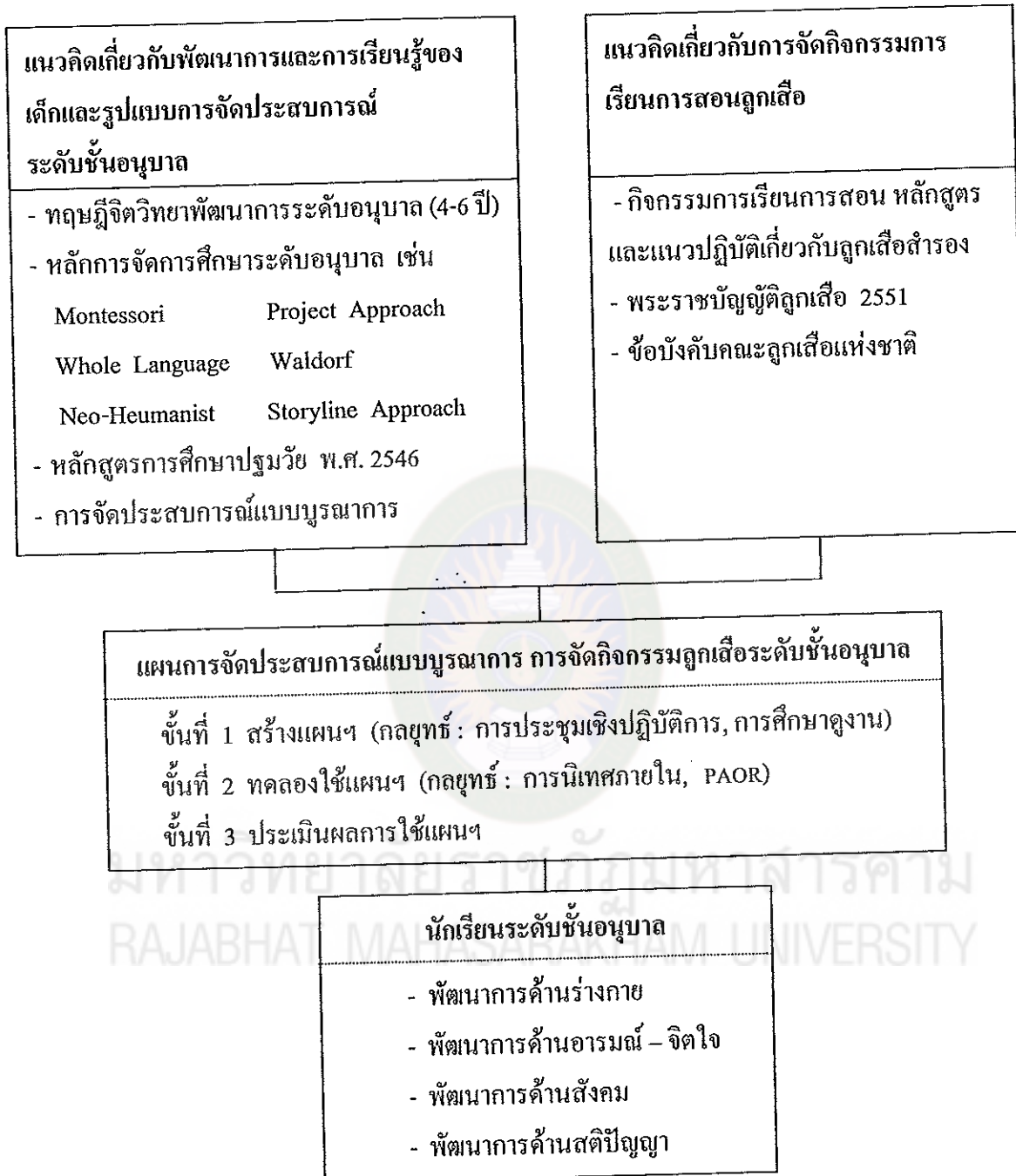
1. แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กระดับอนุบาล จากการศึกษาพบว่า เด็กอนุบาลมีพัฒนาการทางสติปัญญาในการเรียนรู้ความสัมพันธ์ การรับรู้ การสังเกต การวิเคราะห์ การรู้จัก การรู้เหตุผล และความสามารถในการแก้ปัญหา พัฒนาการของเด็กมีความก้าวหน้า หากเด็กได้เรียนรู้ประสบการณ์ด้วยตนเอง การฝึกใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า การคิด การพูด และการปฏิบัติ การสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็กต้องเปิด โอกาสให้เด็กปฏิบัติกิจกรรมที่หลากหลาย (พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. 2551 : 17-23) การจัดให้เด็กระดับชั้นอนุบาลได้เรียนรู้ด้วยกิจกรรมลูกเสือ จึงเป็นการส่งเสริมให้เด็กได้ปฏิบัติกิจกรรมที่หลากหลาย อีกแนวทางหนึ่ง

2. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนระดับชั้นอนุบาล จากการศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้ระบุถึงการจัดกระบวนการเรียนรู้ในรูปแบบที่เปิดโอกาสให้เด็กฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้ มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ศึกษา นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กระดับปฐมวัย (0-5 ปี)ระยะยาว พ.ศ. 2550-2559 ที่รัฐบาลตระหนักถึงเยาวชนให้มีความสามัคคี มี

ระเบียบวินัย หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 เป็นการจัดการศึกษาในลักษณะของการ
 อบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษา เด็กจะได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและ
 สติปัญญา ตามวัยและความสามารถของแต่ละบุคคล มีจุดหมาย มุ่งให้เด็กมีพัฒนาการด้าน
 ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถและความแตกต่าง
 ระหว่างบุคคล จึงกำหนดจุดหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนี้คือ
 ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้
 อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน มีสุขภาพจิตดี และมีความสุข มีคุณธรรม จริยธรรม
 และมีจิตใจที่ดีงาม ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว และรักการออก
 กำลังกาย ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและความ
 เป็นไทย อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบ
 ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย มี
 ความสามารถในการคิดและการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย มีจินตนาการและความคิด
 สร้างสรรค์ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้ และหลักสูตร
 ต้องการให้มีการจัดประสบการณ์ที่หลากหลายกับเด็กปฐมวัย ศึกษาทิศทางของหลักสูตร
 การศึกษาปฐมวัย ตั้งแต่ปีการศึกษา 2551 เป็นต้นมา จากนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ
 ทราบว่าจัดการศึกษาระดับปฐมวัยต้องการเน้นให้ชุมชน ผู้ปกครองเข้ามามีบทบาทในการ
 กำหนดหลักสูตรและมีส่วนร่วมมากขึ้น และศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการจัดประสบการณ์ของ
 ทิศนา แจมณี (2552 : 47) จอยส์ และเวล (Joyce and Weil, 1996 : 12-20) เพื่อนำมา
 กำหนดองค์ประกอบของการบูรณาการ และการออกแบบการจัดประสบการณ์ พบว่า การจัด
 ประสบการณ์ของเด็กระดับอนุบาล ควรเป็นรูปแบบที่ต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับพัฒนาการ
 และการเรียนรู้ของเด็ก ผ่านประสบการณ์ตรงที่หลากหลาย รูปแบบการจัดประสบการณ์ของ
 เด็กระดับอนุบาล ได้แก่ รูปแบบการจัดประสบการณ์ตามแนวมอนเตสซอรี (Montessori)
 รูปแบบการจัดประสบการณ์แบบโครงการ (Project Approach) รูปแบบการจัดประสบการณ์
 สอนภาษาโดยรวม/ธรรมชาติ (Whole Language) รูปแบบการจัดประสบการณ์แบบวอลดอร์ฟ
 (Waldorf) รูปแบบการจัดประสบการณ์แบบนีโอ-ฮิวแมนนิส (Neo-Heumanist) และรูปแบบ
 การจัดประสบการณ์แบบ สตอรีไลน์ (Storyline Approach) (Bell, 2005 : 143-170) หลักการ
 จัดประสบการณ์ตามรูปแบบดังกล่าว ได้นำมาใช้กำหนดเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์
 ให้สอดคล้องกับเด็กระดับอนุบาล โดยกระทรวงศึกษาธิการ มีนโยบายให้โรงเรียนใช้หลักสูตร
 การศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 เป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งเป็นการ

จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อม และมุ่งเน้นให้นักเรียนมีพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา เพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในแต่ละ ช่วงอายุ โดยจัดกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่นที่เหมาะสมกับวัยตามความสนใจและความ ต้องการของเด็ก กิจกรรมที่จัดมีหลากหลาย และกำหนดให้ครูจัดกิจกรรมประจำวันให้แก่เด็ก 6 กิจกรรม ประกอบด้วย 1) กิจกรรมการเคลื่อนไหว 2) กิจกรรมเสรี (เล่นตามมุม) 3) กิจกรรมสร้างสรรค์ 4) กิจกรรมเสริมประสบการณ์ 5) กิจกรรมกลางแจ้ง และ 6) เกม การศึกษา ทั้ง 6 กิจกรรมนี้จะช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาการคิดแก้ปัญหาส่งเสริมให้นักเรียน เลือกลง และตัดสินใจในการทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างมีความสุข ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ มีทักษะ การแก้ปัญหา คิดเป็น ทำเป็น มีความรัก ความภาคภูมิใจในตนเองและผู้อื่น เป็นสมาชิกที่ดีของ สังคม ซึ่งสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือสำรอง

3. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือสำรอง จาก การศึกษาพระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2551 ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการ ปกครอง ลูกเสือ พ.ศ. 2509 (แก้ไขปรับปรุง พ.ศ. 2530) ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่า ด้วยการปกครอง หลักสูตรและเครื่องหมายวิชาพิเศษ (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2522 หลักสูตรลูกเสือ สำรอง พุทธศักราช 2551 ซึ่งมีรูปแบบการจัดกิจกรรม 5 ขั้นตอน สอดคล้องกับรูปแบบการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนระดับชั้นอนุบาล กล่าวคือ 1) พิธีเปิดประชุมกอง (เข้าแถววงกลม การทำแกรนด์ฮาวด์ ชักธงชาติ สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจสอบสะอาดร่างกาย) 2) การเล่น(เพื่อ บริหารร่างกาย) 3) การเรียนตามหลักสูตร (เน้นกิจกรรมกลางแจ้ง) 4) การเล่าเรื่องสั้นที่เป็น ประโยชน์ และ 5) พิธีปิดประชุมกอง (เข้าแถววงกลม นัดหมาย ตรวจสอบเรียบร้อยของเครื่อง แต่งกาย ชักธงลง เลิก) หากนำมาประยุกต์และบูรณาการเข้ากับการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนระดับชั้นอนุบาล ในเนื้อหาสาระที่เหมาะสม จะส่งผลต่อการพัฒนาเด็กด้านร่างกาย สติปัญญา จิตใจและศีลธรรม ให้เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ และช่วยสร้างสรรค์สังคม ให้เกิดความสามัคคี และมีความเจริญก้าวหน้าต่อไป จากแนวคิดดังกล่าว แสดงเป็นแผนภูมิ กรอบแนวคิดได้ดังนี้

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยครั้งนี้ ได้รับประโยชน์ดังนี้

1. สำหรับ โรงเรียน และครูผู้สอนระดับชั้นอนุบาลได้แผนการจัดประสบการณ์ แบบบูรณาการ การจัดกิจกรรมลูกเสือระดับชั้นอนุบาล ที่เหมาะสม เป็นไปได้ ถูกต้องและมี ประโยชน์ไปใช้ในการเรียนการสอน

2. ผลจากการเรียนการสอนแบบบูรณาการ การจัดกิจกรรมลูกเสือระดับชั้นอนุบาล ทำให้นักเรียนระดับชั้นอนุบาลได้รับการพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ที่เหมาะสมกับวัย มีความสามารถตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์

3. ผลที่เกิดขึ้นจากงานวิจัย ทำให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 1 ได้หลักการการบูรณาการการจัดกิจกรรมลูกเสือระดับชั้นอนุบาล สามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาเด็กระดับชั้นอนุบาลในโรงเรียนใน สังกัด

4. โรงเรียน สถานศึกษา ตลอดจนผู้สนใจ สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการบูรณา การการจัดประสบการณ์ระดับชั้นอนุบาล ในการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY